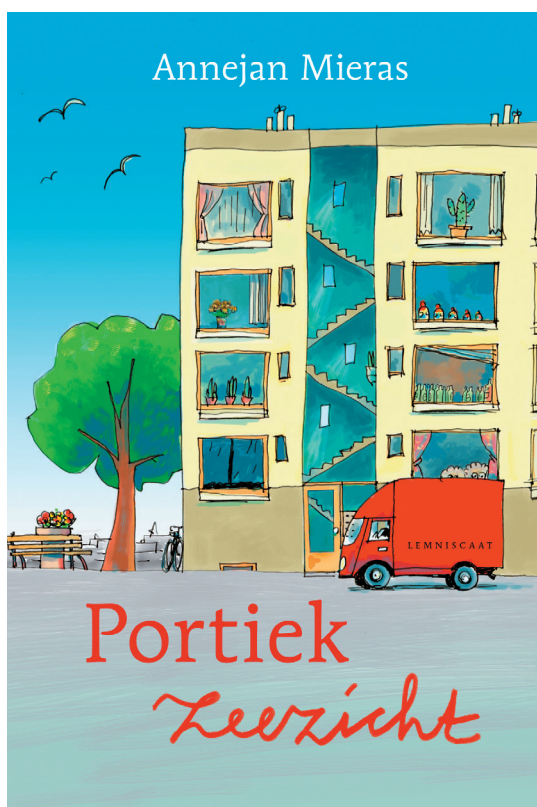

Lessuggesties bij: *Portiek Zeezicht* door Annejan Mieras

ISBN 978 90 477 11001

Prijs €14,95

Over de auteur:

Annejan Mieras is opgegroeid in Amsterdam als derde in een gezin met vier kinderen.

Zelf was ze niet zo'n vlotte lezer, maar thuis werd er gelukkig veel voorgelezen. Hele zomers lang was ze zo verloren in de verhalen over de kinderen van de Bolderburen en *De Gebroeders Leeuwenhart* van Astrid Lindgren, *Alleen op de wereld* van Hector Malot en *Verhalen van de Tweelingbroers* van Tonke Dragt.

Na de middelbare school ging Annejan bouwkunde studeren in Delft. Ze studeerde af op het ontwerp voor een basisschool en werkte daarna jaren

als architect voordat ze koos voor een baan als juf in het basisonderwijs. In die tijd begon ze ook met het schrijven van verhalen voor kinderen.

Haar verhalen gaan vaak over de grote impact van ogenschijnlijk kleine gebeurtenissen in een herkenbare setting maar steeds met een verrassende invalshoek. *Portiek Zeezicht* is haar debuut.

Momenteel combineert ze het lesgeven met het schrijven van kinderboeken en het bezoeken van scholen.

www.annejanmieras.nl

Lessuggesties

- Doelgroep:** Groep 6, 7 en 8
- Lesduur:** 30-45 minuten afhankelijk van de gekozen vorm
- Lesdoel:** Leesbevordering, creatief schrijven
- Lesvorm:** Klassikale start en afhankelijk van de gekozen opdracht individuele of gezamenlijke verwerking
- Vorbereiding:** Fragmenten lezen, lessuggestie kiezen, werkblad printen/kopiëren

Introductie:

- Laat het boek zien en vraag naar de betekenis van het woord 'portiek'. Desgewenst legt u uit dat een portiek hier een woonvorm betreft waarbij er acht woningen aan een trappenhuis zitten met een gezamenlijke buitendeur.
- Informeer of er leerlingen zijn die zelf in een portiekflat wonen of hebben gewoond. Eventueel vertellen de leerlingen welke verdieping/zijde.
- Vertel dat het boek zich grotendeels afspeelt in een portiekflat.
- Vertel iets over de schrijfster; o.a. dat zij als architect gewend was woningen te ontwerpen en nu als schrijfster juist de bewoners heeft ontworpen. Het verzinnen van eigen bewoners is onderdeel van een van de opdrachten.

Uitvoering:

- Lees Fragment 1: blz. 7-10 'Een voetballer (...) Meelopers!'
- Houd een kort klassengesprek n.a.v. de gelezen tekst:
  - Wie is de hoofdpersoon? (Fenna)
  - Wat weet je al van de hoofdpersoon? (Pas sinds een half jaar op school, moeder is creajuf.)
  - Wat zou er aan de hand kunnen zijn? (Fenna voelt zich niet thuis in de klas. Ze heeft Tess gebeten.)
- Ga aan de slag met een van de volgende opdrachten:

Opdracht 1: Je thuis voelen

- Doel/thema:** Verwoorden van invloeden en behoeftes
- Introductie:** Fenna is een halfjaar geleden naar de stad verhuisd. Ze voelt zich nog niet erg thuis op school en in de portiek waar ze woont. Wat heb je nodig om je thuis te voelen?
- Voorlezen:** Lees het fragment van werkblad 1: 'De Turbineweg (...) helemaal verdwijnen.'
- Vragen:**
- Wat weet je nu nog meer?
  - Wat zou je als lezer graag te weten komen?
  - Wie heeft zich wel eens ergens niet thuis gevoeld? Hoe kwam dat? Hoe is dat veranderd?
- Opdracht:** Zie werkblad 1: Je thuis voelen (inclusief leesfragment 4: blz. 151 'Fenna steekt (...) een idee.')

Opdracht 2: Het raadsel van de verdwenen portiekplantjes

- Doel/thema:** Leerling wordt zich bewust van (mogelijke) verhaalopzet.
- NB:** Voor deze les is het belangrijk dat het boek nog niet is gelezen. Bij deze les wordt er gewerkt in tweetallen.
- Introductie:** Er gebeuren vreemde dingen in de portiek. Meneer Langereis heeft de plantjes in de portiek gehangen en goed verzorgd.
- Twee weken geleden is hij verhuisd en nu verzorgt Fenna's bovenbuurvrouw ze.
- Voorlezen:** Fragment 2: hoofdstuk 9 'Portiekplantjes'
- Opdracht:** Zie werkblad 2: Het raadsel van de verdwenen portiekplantjes.

Opdracht 3: Verzin je eigen boek(verslag)

- Doel/thema:** Creatief schrijven
- Introductie:** In het boek moet Fenna een boekverslag maken. Omdat het haar niet lukt het boek te lezen, verzint ze een verhaal dat te maken heeft met iets wat haar bezig houdt en met het leven van iemand uit haar omgeving. Daar schrijft ze een boekverslag van.
- Voorlezen:** Fragment 3: blz. 104-106 'Bij het tafeldekken (...) verhaal schrijven.'
- Opdracht:** Werkblad 3: Verzin je eigen boek(verslag).

Opdracht 4: Verzin je eigen portiekbewoner

- Doel/thema:** Creatief schrijven
- NB:** Deze opdracht kan heel goed in duo's worden uitgevoerd.
- Gebruik voor een korte les werkblad 4a, voor een uitgebreidere les/lessen blad 4b.
- Introductie:** Vertel dat de schrijfster de bewoners van de portiek heeft bedacht. Daarbij gebruikte ze soms mensen of namen van mensen uit haar eigen jeugd. Ze gaf ze een (ander) beroep/eigenschap en een rol in het verhaal. Met het werkblad gaan de leerlingen aan de slag met een deurmat of een eigen portiek.
- Voorlezen:** Fragment 4: blz. 151 'Fenna steekt (...) een idee.'
- Opdracht:** Werkblad 4a: verzin je eigen portiekbewoner.
- Werkblad 4b: verzin je eigen portiek.
- Aanwijzing:** Laat de leerlingen 'eigen' personages verzinnen, d.w.z. niet uit bestaande boeken of series. Bij de vraag 'met...' en 'zonder...' kan ook gedacht worden aan spullen of eigenschappen. Daarmee kom je al heel wat te weten over een bewoner.

Opdracht 5: Hoe ziet jouw stamzon eruit?

Doel/thema: Leerling wordt zich bewust van sociale netwerken.

NB: Bij deze opdracht dient het hele boek gelezen te zijn.

Introductie: In het boek maakt Fenna als schoolopdracht een stamzon met 'naasten' i.p.v. een stamboom van familierelaties. Vraag de leerlingen: 'Met wie voel jij je (met onzichtbare draadjes) verbonden?' Denk aan familie, vrienden, burens, klasgenoten en clubgenoten. Schrijf erbij wat je met hen deelt.

Voorlezen: Fragment 5: blz. 151-152 'Hoe ver (...) voor Tess.'

Opdracht : Werkblad 5: Stamzon

Afsluiting:

Laat de leerlingen de eindproducten aan de klas presenteren, of maak er een tentoonstelling van die u, bijvoorbeeld, tijdens een ouderavond kunt tonen of een semipermanente plaats op school kunt geven.

Alternatieve opdrachten:

- Schrijf een brief aan Fenna en vertel daarin over je eigen vader.
- Maak/haak van repen stof een eigen deurmat voor de klas.
- Maak een plattegrondtekening van een verdieping van het portiek.
- Verzin een andere titel voor het boek en andere titels bij de hoofdtukken.
- Kies een nieuwe bewoner en verzin daar een nieuw Portiek-verhaal voor.
- Verzin een nieuwe hobby voor mevrouw Clifford (nu ze geen briefjes meer ophangt).

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 1:

Je thuis voelen

Lees het onderstaande fragment:

De Turbineweg is niet het gezelligste straatje, maar er is wel lekker veel ruimte om op straat te voetballen. Als je daarvan houdt. Fenna woont sinds een halfjaar in de achterste portiek. Dat is gewoon een trappenhuis met acht woningen eraan, maar Maria zegt dat zo iets een portiekflat heet. Na Fenna's portiek houdt de stad op. Eigenlijk zou daarachter de uitbreiding van de haven komen, maar

die kwam er toch niet. De weg erheen was al aangelegd. Een superstepbaan. Jammer genoeg staan er hoge hekken voor met gele bordjes. GEVAARLIJK TERREIN: DRIJFZAND staat erop, met daaronder een half poppetje dat vrolijk zijn armen in de lucht steekt. Het enige wat nog aan de havenplannen herinnert, is

een roestig stukje pijpleiding. Het staat aan het eind van de stoep, net voorbij de portiek. Meneer Langereis heeft er plantjes in gezet en er een bankje aan vast getimmerd. Op de leuning staat een bordje met ZEEZICHT. Fenna ziet dat er iemand bij de plantenbak staat en loopt snel dichterbij. Het is een meisje van haar leeftijd in een roze trainingspak, dat aan de bloemen trekt. Haar donkere krulletjes heeft ze in een bolletje boven op haar hoofd gebonden.

'Hé, blijf af!' roept Fenna. Ze schrikt er zelf meer van dan het meisje.

Zij kijkt even op en gaat dan weer door met plukken.

'Stop daarmee! Die zijn nog van meneer Langereis!' zegt Fenna.

'Nou en?'

Fenna staat te trillen op haar benen. Eerst die toestand met Tess en nu dit. 'Kap daarmee!' roept ze en draait zich dan snel naar de portiekdeur om haar tranen niet te laten zien. Ze stampt de vijf korte trappen op naar de derde verdieping, schopt tegen het matje en haalt haar sleutel tevoorschijn.

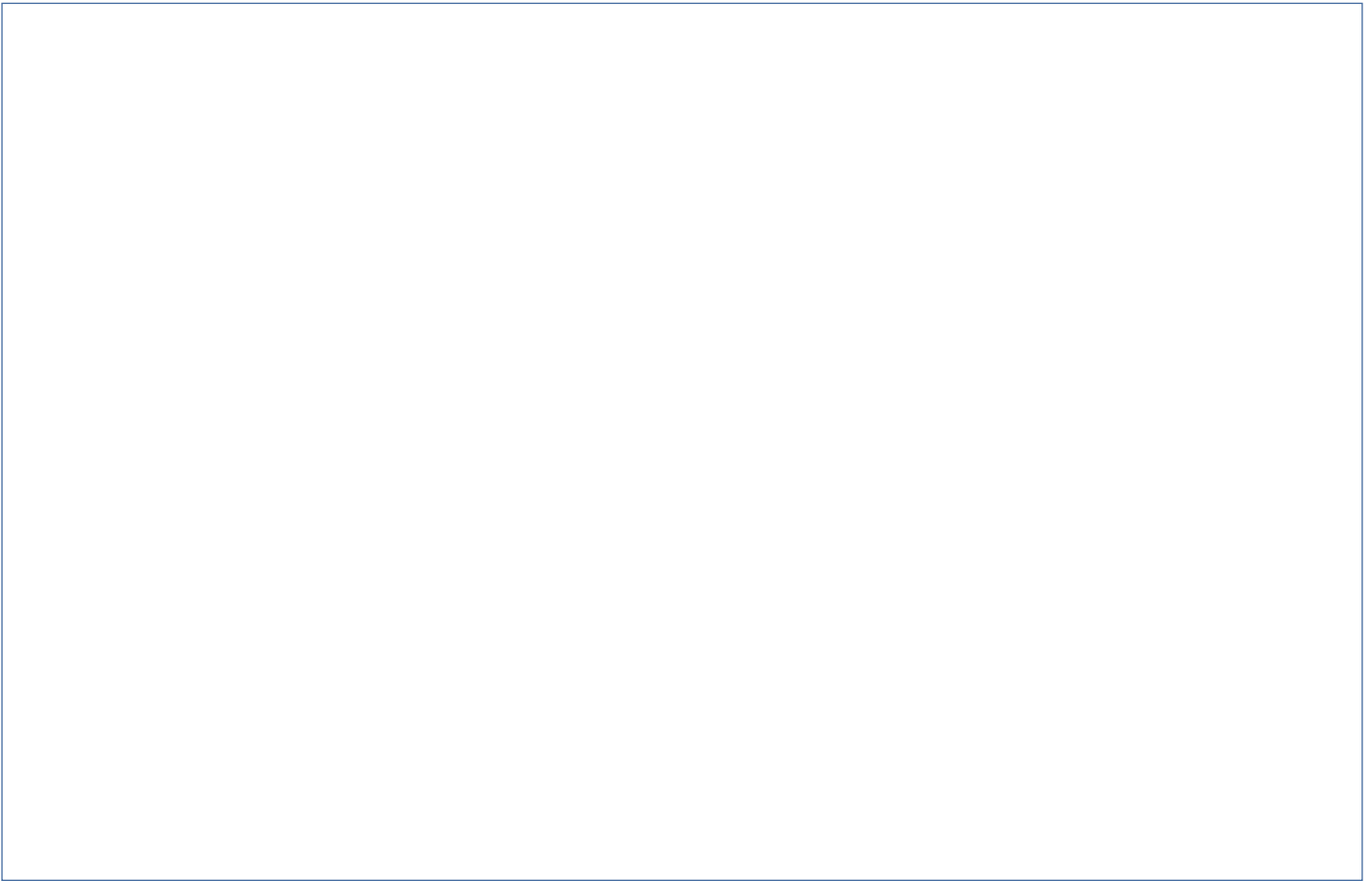
Even later laat ze zich op de bank vallen en verbergt ze haar hoofd tussen de kussens. Wat een pokkedag! Van Maria mag ze niet met ziektes schelden, maar pokken komen sinds 1978 niet meer voor, dus die mogen wel. Pokke-Tess, pokke-Van Bommel, pokke-plantjes. Dan staat ze op en loopt naar het raam. Zeezicht is leeg en de meeste bloemen zitten er nog aan. Het meisje is verdwenen. Dat zou Fenna nu ook graag willen: helemaal verdwijnen.

Je thuis voelen, wat betekent dat? En wat is daarvoor nodig?

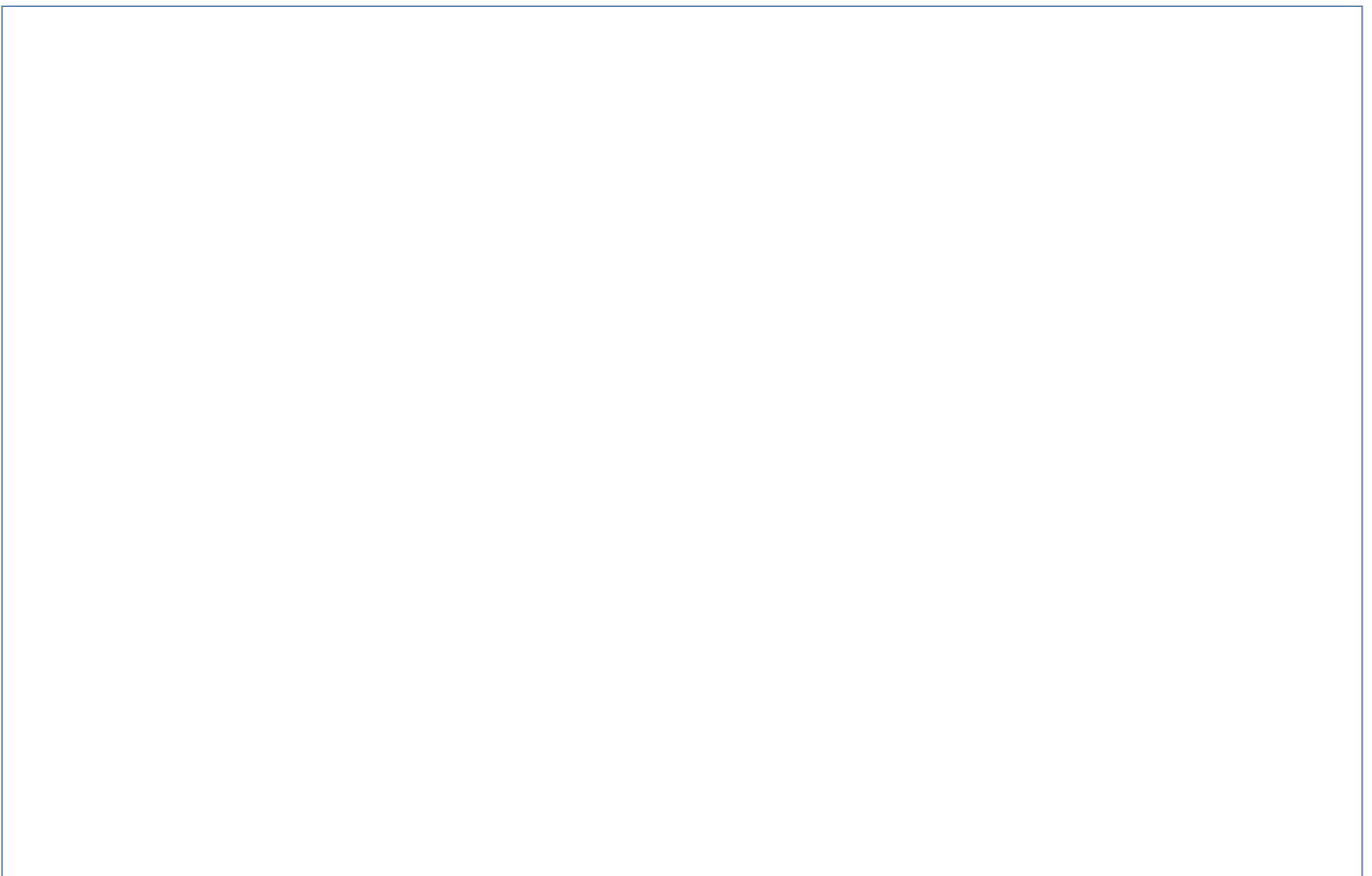
Welke tip zou je Fenna willen geven?

lessuggesties bij: Portiek Zeezicht

Teken hieronder de dingen die bij jouw thuisgevoel horen:

Teken hieronder de mensen die bij jouw thuisgevoel horen:

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 2:

Het raadsel van de verdwenen portiekplantjes

Luister naar het hoofdstuk 'Portiekplantjes'.

Een schrijver laat een probleem niet meteen oplossen. Een schrijver zal proberen de lezer even 'op het verkeerde been te zetten'.

Bespreek samen de onderstaande vragen en noteer daarna een antwoord, of meerdere antwoorden.

Wat kan er gebeurd zijn?

Wie is er verdacht en waarom denk je dat?

Wie is er niet verdacht en waarom vind je dat?

Maak hieronder samen een tekening over waar de plantjes nu zijn.

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 3:
Verzin je eigen boek(verslag)

Titel:

(Verzin een mooie titel. De schrijver verzint de titel vaak pas als het verhaal klaar is. Dus je mag ook eerst even de andere vragen maken.)

Schrijver:

(Hier mag je een mooie schrijversnaam verzinnen.)

Uitgeverij:

(Verzin een naam voor de uitgever van je boek. Kijk voor ideeën in de boekenkast. Fenna verzoon zelf een uitgeversnaam.)

Hoofdpersoon:

(Geef je hoofdpersoon een naam en vertel iets over hem/haar. Leeftijd, uiterlijk, karakter enz.)

Thema's:

(Wat is het thema van je verhaal? Denk bijvoorbeeld aan vriendschap, familie, avontuur, griezelen)

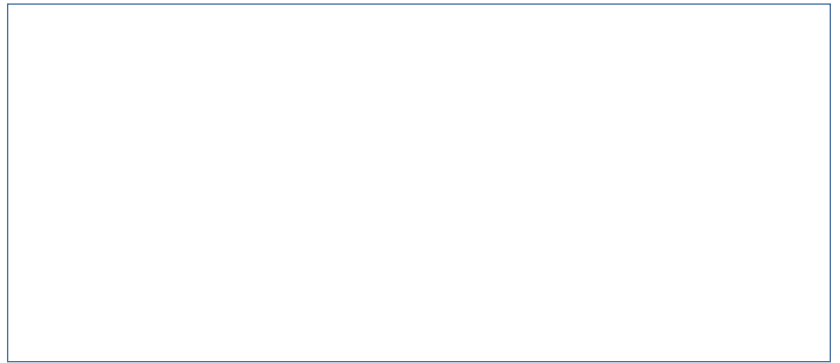
Samenvatting:

(Schrijf hier het verloop van het verhaal in het kort.)

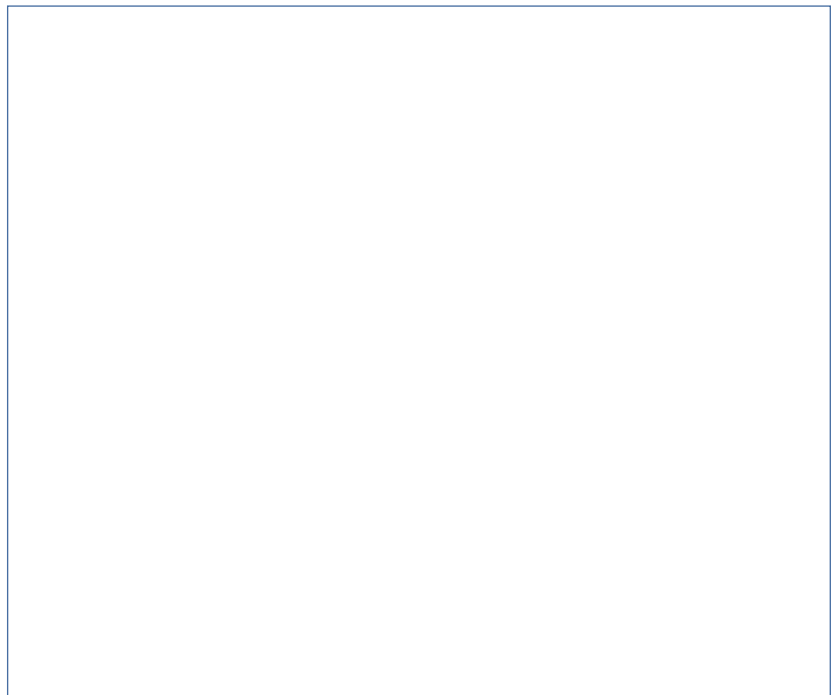
Over de schrijver:

(Schrijf hier iets over je verzonden schrijver. Over zijn leeftijd, woonplaats of over zijn andere boeken.)

Eigen mening:

(Geef hier je eigen mening over je zelf verzonden boek. Gebruik niet 'leuk' of 'stom' want dat zegt zo weinig. Leg uit wat je er bijzonder aan vindt.)

Tot slot:

Laat je boekverslag aan je buurman lezen. Heeft hij zin om het hele boek te lezen? Dan moet je het snel gaan schrijven :)

Extra:

Maak op de achterkant vast een ontwerp voor het omslag van het boek.

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 4A:

Verzin je eigen Portiekbewoner

In *Portiek Zeezicht* spelen de deurmatjes een belangrijke rol. Aan de deurmat kan je goed zien wie er woont. Vrolijke Tante Afiba heeft er een met bloemen, nette mevrouw en meneer Clifford hebben een glimmende beige mat etc. Jullie gaan via de deurmat je eigen personage verzinnen.

1. **Teken/kleur een speciale deurmat.**
2. **Bedenk wie er achter deze mat woont door het formulier in te vullen.** (Tip: als je in een groepje zit kan je ook steeds 1 regel invullen en je blad dan doorgeven aan je rechter buurman. Dan maak je de personages echt samen!)

3. **Zo krijg je je eigen portiekbewoner in beeld.** Knip je deurmat met beschrijving uit en leg een paar deurmatten bij elkaar. Nu hebben jullie de bewoners van je eigen portiek.

4. **Geef jullie portiek een naam.**

5. **Een verhaal heeft ook altijd een probleem nodig.** Verzin een probleem voor jullie portiek en bespreek hoe elke bewoner kan helpen het probleem op te lossen. Dat zou best eens een heel nieuw boek kunnen worden!

Dit is de deurmat van .....

die hier woont met .....

maar zonder .....

want .....

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 4B:
Verzin je eigen Portiek

Verzin je eigen Portiek!

1. Kies eerst de woning waar jezelf gaat wonen.
2. Schrijf dan met/zonder wie/wat je er gaat wonen. En ook waarom dat zo is. Teken je raam!
3. Bedenk en teken wie er verder in je Portiek wonen. Oeps, er is al een woning bezet...
4. Verzin een goeie naam voor je portiek en schrijf hem op het grote naambord.
5. Vouw over de stippellijnen, zet je portiek rechtop en... Het avontuur kan beginnen!

Hier woont/wonen

met/zonder

want

Hier woont/wonen

met/zonder

want

Hier woont/wonen

met/zonder

want

*Annejan
 Hier woont/wonen ~~wonen~~ Die schrijfster
 met/zonder heke stapels halve verhalen
 want ze heeft teveel ideeën.*

Wil je weten hoe het Fenna
 vergaat tussen al haar bijzondere
 burenen?
 Lees dan 'Portiek Zeezicht' van
 Annejan Mieras, uitgegeven door
 Lemniscaat (vanaf 8 nov. in de boekhandel)

Hier woont/wonen

met/zonder

want

Hier woont/wonen

met/zonder

want

Hier woont/wonen

met/zonder

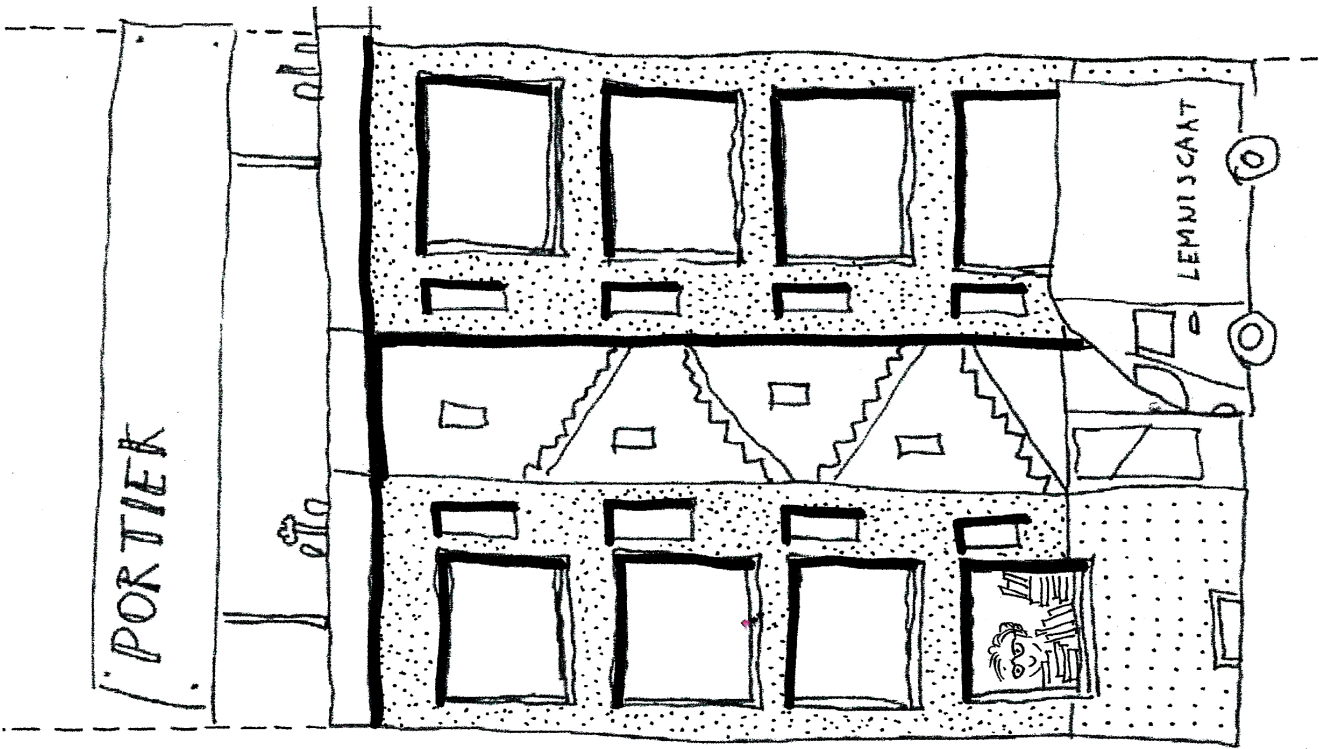
want

Hier woont/wonen

met/zonder

want

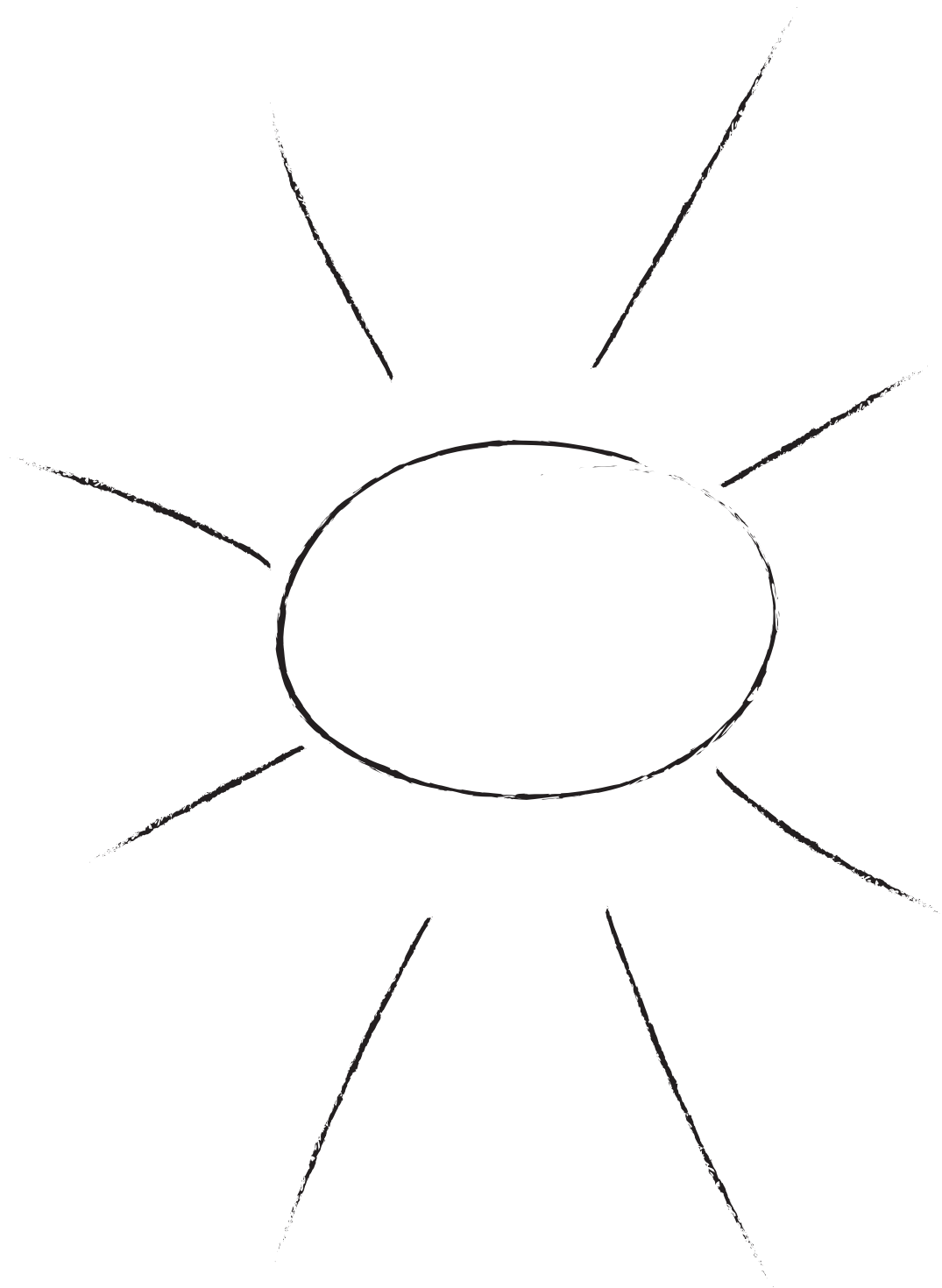
De verhuiswagen zit vol met:

PORTIEK ZEEZICHT WERKBLAD 5:
Hoe ziet jouw stamzon eruit?

Fenna maakt geen stamboom maar een stamzon waarin ze alle mensen zet bij wie ze zich bij thuis voelt.

Opdracht: Schrijf je eigen naam in het midden. Bedenk met wie je je verbonden voelt en schrijf die naam aan het einde van een straaltje. Zet er gerust nog wat stralen bij.

Fragment 1: (blz 7-10)

‘Een voetballer wordt voor zoiets minstens vier maanden geschorst,’ zegt meneer Van Bommel.

Prima, doe maar, denkt Fenna en ze houdt haar lippen stijf op elkaar. Het kantoortje van het schoolopperhoofd heeft een groot raam dat uitkijkt op het schoolplein. Alleen de kleuters spelen nu buiten. Twee jongetjes zijn elkaar met scheppen aan het slaan. Dat mag blijkbaar wel.

‘Wij prátén hier met elkaar als we ergens mee zitten. Dat moet je na een halfjaar toch wel weten,’ zegt meneer Van Bommel.

Fenna hoort wel wat er gezegd wordt, maar laat het niet tot zich doordringen. De twee jongetjes trekken nu aan elkaars haren. Fenna grinnikt.

Van Bommel slaat met zijn vlakke hand op zijn houten bureau. ‘Er valt weinig te lachen, Fenna van Beek!’

Ze schrikt van zijn toon, maar wil het niet laten merken. Langzaam draait ze haar hoofd opzij en kijkt hem aan. Hij wrijft over zijn hand en zegt: ‘Ik heb je moeder al gebeld. Ze komt eraan.’

Ook dat nog: Maria op school. Als ze maar normale kleren aanheeft en geen Ach Fenny toch zal zeggen. De hele toestand is zo al erg genoeg. En het is niet goed te praten; bijten mag niet. Ook niet bij Tess.

Fenna ziet Maria over het schoolplein aankomen. Ze heeft haar verfschort nog aan!

‘Sorry, ik kom zo van m’n werk,’ zegt Maria als ze even later in de deuropening staat. Ze legt een hand op Fenna’s schouder. ‘Fenny toch.’

Van Bommel biedt Maria een stoel aan en begint meteen te praten.

‘Tijdens gym... Kleedkamer... Tess... Uit het niets... Onacceptabel... Traumatisch... Huisarts...’

Fenna blijft uit het raam kijken. Een van de jongetjes heeft het andere op de grond getrokken en is boven op hem gaan zitten.

‘Nou Fenna, als je nu niks zegt, komen we niet veel verder.’ Van Bommel tikt ongeduldig met zijn nagels op zijn bureau. ‘Het lijkt alsof je je knap schuldig voelt.’ Dan wendt hij zich weer tot Maria. ‘Het is belangrijk dat Fenna een excuusbrief

schrijft aan Tess. Het arme kind is erg van streek, dat zult u begrijpen. Haar vader is tandarts.’

‘Is er iets met je tanden?’ vraagt Maria bezorgd aan Fenna.

Ze schudt haar hoofd.

‘Nee, ik bedoel...’ zegt Van Bommel. ‘Die mensen zullen ook wel het een en ander opgehelderd willen hebben.’

Maria knikt. ‘O, op die manier. We zullen eraan werken. Mag Fenna al mee?’

Van Bommel kijkt op zijn horloge en trekt een zuinig mondje. ‘Nou vooruit, het is nog maar tien minuten. En ik zit niet te wachten op nog meer ge-doe.’

Fenna haalt haar jas en rugzak van de kapstok en veegt snel haar ogen droog. Dan loopt ze Maria achterna over het schoolplein.

Een juf haalt net de vechtende jongetjes uit elkaar. ‘Niet vechten, maar praten, heren,’ zegt ze.

Maria kijkt om naar Fenna en grijnst. Bij het hek stapt ze op haar fiets. ‘Niet zo handig, Fenny. Ik hoor straks het hele verhaal wel, nu moet ik snel terug naar De Uitkijk. Alle schilderspullen staan nog op tafel en om half vier komt er nog een boetseergroep.’

Maria is eigenlijk kunstenaar, maar sinds ze in de portiek wonen heeft ze geen atelier meer. Nu werkt ze als creajuf met oude mensen in het verzorgingstehuis bij hen in de buurt.

Fenna loopt naar huis. Door het tunneltje onder het spoor, bij de verffabriek de hoek om.

Ze ziet de kleedkamer weer voor zich. De kleren en de halfblote lijven. Toen Tess er weer over begon knapte er iets. Ze kon niet anders. En toen dat gejack. ‘Ik bloed! Ik bloed!’ bleef ze maar roepen. ‘Bel m’n vader!’

Alsof een tandarts daar verstand van heeft. Ze begon zelfs over hondsdom!

Fenna ziet de verschrikte gezichten van de andere kinderen weer voor zich. Hoe ze tussen hen heen en weer keken en uiteindelijk allemaal naar Tess liepen om haar te troosten. Meelopers!

Fragment 2: Portiekplantjes (blz 52-54)

Fenna ziet het die morgen meteen. Alle portiekplantjes zijn weg. Meneer Clifford verbaast zich er ook over. ‘Weet jij waar onze plantjes zijn?’ vraagt hij aan Fenna als hij haar op de trap tegenkomt. Fenna schrikt van zijn diepe stem. Hij zegt bijna nooit iets.

Het was de dames Bakker nog niet opgevallen. Zij letten meer op de straat dan op het trappenhuis.

‘Misschien een studentengrap?’ zegt Lina. ‘Dan zijn ze morgen misschien weer terug,’ vult Lea aan.

Maar de volgende dag zijn de bakjes nog steeds leeg. Sjaak was juist een paar dagen weg en ook tante Afiba weet van niks. Janek wil wel nieuwe meenemen van de kwekerij, maar mevrouw Clifford vindt dat ze de dader nog even de gelegenheid moeten geven om het te herstellen.

Ze hangt een bericht op de voordeur:

*Wil diegene die de plantjes heeft geleend
ze zo spoedig mogelijk terugzetten?*

Met vr. gr. De Bewoners

Niemand zegt het hardop, maar Fenna voelt dat dit bericht er vooral voor Benedict hangt. Wat moet hij nou met plantjes, vraagt ze zich af. Snoeien?

De plantjes komen niet terug. Na het weekend neemt Janek nieuwe mee en de Cliffords hangen bij elk bakje een kort bericht:

niet verwijderen a.u.b.

Maria begint er bij het eten over: ‘Mevrouw Clifford is weer bezig geweest. Heb je al die briefjes bij de plantjes gezien?’

Fenna knikt en kauwt. ‘Als je iets laat verdwijnen, ben je dan een dief?’ vraagt ze na een poosje.

Maria glimlacht. ‘Dan ben je meer een goochelaar.’

Met de nieuwe plantjes is de portiek weer hetzelfde, maar de sfeer is anders. Niet alleen de dames Bakker houden alles in de gaten, iedereen let nu nog meer op elkaar en vooral op Benedict.

Als de gordijnen een keer open zijn probeert Fenna bij hem naar binnen te kijken.

‘Zoek je me?’ hoort ze ineens achter zich. Van schrik glijdt ze uit de lantaarnpaal. Benedict zit met een sigaret in zijn hand op Zeezicht.

‘Ja... eh, nee... ze denken dat jij de plantjes hebt gepakt... daarom letten ze op je.’

Hij zucht. ‘Ben ik gewend. Waait wel weer over.’

Als Fenna verder stept, vraagt ze zich af waaraan hij gewend is. Planten jatten, beschuldigd worden of in de gaten gehouden worden?

Fragment 3: (blz 104-106)

Bij het tafeldekken vertelt Maria dat Benedict die ochtend twee boormachines heeft laten doorbranden en dat hij van Wim niet meer terug hoeft te komen bij de technische dienst.

‘Deed hij dat expres?’

‘Nee, maar het is wel heel dom.’

Ze gaan aan tafel zitten. ‘Heb je je boek uit?’ vraagt Maria terwijl ze opschept.

‘Bijna,’ liegt Fenna. Ze prakt haar aardappelen.

‘Wat is heulen eigenlijk?’

Maria kijkt haar aan. ‘Heulen? Komt dat uit je boek?’

‘Nee, zomaar.’

‘Heulen is samenwerken met de vijand,’ legt Maria uit.

‘Is dat erg?’

Maria knikt. ‘Je kunt er straf voor krijgen.’

‘Straf?’

‘Ja, dan moet je na de oorlog de gevangenis in. Maar dat helpt niet erg tegen spijt. Het achtervolgt mensen soms hun hele leven.’

Fenna denkt na. Ze ziet het lege huis, de buurvrouw en de ongelakte houten kist voor zich.

‘Waarom zó lang?’ vraagt ze.

Maria zoekt even naar een antwoord. ‘Vergeven is moeilijk. Zeker jezelf vergeven.’

Fenna snijdt haar stuk worst heel zorgvuldig in plakjes.

‘Kun je ook heulen met schaken?’

Maria begrijpt Fenna’s vraag niet. ‘Valsspelen?’

‘Nee. Schaken met de vijand.’

Maria denkt even na. ‘Schakers zijn heel knappe denkers. Ik weet dat er in de oorlog schaakkampioenen waren die hielpen bij het ontcijferen van geheime codes. Misschien

ook voor de vijand. Zoiets?’

Fenna duwt de schijfjes worst diep in de jus. Zou Frederik dat gedaan hebben? Of zijn vader?

‘Als je jezelf en de ander niet kunt vergeven, word je heel eenzaam,’ zegt Maria.

Fenna denkt aan Charlie en hoe ze Benedicts hand pakte. En aan het gedicht voor Frederik.

Soms zegt Maria best goede dingen.

’s Avonds schrijft Fenna toch een boekverslag:

Titel: Verdwaalde stukken

Schrijver: F. S. Raven

Uitgeverij: Charlie-books

Hoofdpersoon: Frederik. Een jongen van 11 jaar.

Thema’s: Ik denk vergissen en vergeven.

Samenvatting:

Frederik is een jongen van 11 jaar. Hij kan heel goed schaken.

Zijn bovenbuurvrouw neemt hem mee naar feestjes van Duitse officieren om met hen te schaken. Hij moet ook helpen om geheime codes te ontcijferen. Op een van die avonden hoort hij over een inval die ze gaan doen bij een huis in de Kastanjestraat waar Dora woont. Dat is een meisje uit zijn klas.

Frederik waarschuwt haar familie zodat ze op tijd kunnen vluchten. Na de oorlog ontmoet hij Dora weer. Als ze getrouwd zijn gaan ze in een dijkhuisje in de polder wonen. De buurvrouw moet naar de gevangenis.

Over de schrijver:

F. S. Raven is geboren in 1934 en dit jaar overleden.

Verdwaalde stukken is zijn enige boek.

Eigen mening:

Ik vond het een heel spannend boek. En ik vond het mooi toen Frederik tegen Dora zei: ‘Dingen zijn soms anders.’

Want dat is zo. Als ik schrijver zou zijn, zou ik graag zo’n verhaal schrijven.

Fragment 4: (blz 151)

Fenna steekt haar handen in haar jaszak. ‘Zie ik je woensdag?’

‘Zeker!’ Charlie zwaait en loopt Benedict achterna. Ze kijkt wel vijf keer achterom voor ze de hoek om gaat.

Fenna loopt langzaam terug. Bij elke portiekdeur stopt ze even om naar binnen te kijken. Nergens hangen plantjes.

Ze denkt aan de gehaakte deurmat van tante Afi-ba, aan de bus van Sjaak, de bloemen van Janek, de briefjes van de Cliffords, de kratten van de studenten, het gluren van de dames Bakker en de muziek van Benedict.

Voordat ze naar binnen gaat loopt Fenna even naar Zeezicht. De geraniums bloeien nog steeds. Zittend op de leuning bekijkt ze de portiek. Hun portiek. Acht brievenbussen en acht bellen. Acht portiekplantjes en acht deurmatten.

‘Portiek Zeezicht,’ fluistert ze en ze springt op.

Misschien heeft ze een idee.

Fragment 5: (blz 151-152)

‘Hoe ver ben je eigenlijk met dat familiewerkstuk?’ vraagt Maria na het eten.

‘Bijna klaar,’ liegt Fenna en ze loopt naar haar kamer voordat Maria verder kan vragen.

Ze heeft van alles ontdekt dit weekend, maar niet voor in het familiewerkstuk of op de stamboomposter.

Fenna gaat aan haar bureautje zitten en bladert door het werkschrift. Er zit ook een groot vel papier in. Voor de stamboom. Dat vouwt ze open en legt ze voor zich.

Met een dikke stift schrijft ze midden op het papier: Fenna en tekent er een vakje omheen. Daar-

boven zet ze Maria en Siem. Een eindje uit elkaar. Ze staart een tijd naar de drie namen. Het is een rare driehoek. Dan trekt ze de dop weer van de stift en begint druk lijnen te trekken en te schrijven.

Als ze klaar is, schuift ze haar stoel naar achteren en bekijkt het resultaat. Het lijkt niet erg op een boom, maar Fenna is tevreden. Bijna. Nog één lijn zet ze erbij en een naam. Dan vouwt ze het papier op en schuift het in haar rugzak, naast het pakje voor Tess.